

Brancheplan Duurzaam Verpakken

‘out-of-home’

2019-2022

25-11-2019

Inhoud

Managementsamenvatting	1
1. Inleiding	3
2. Beschrijving van de branche	4
2.1 De ‘out-of-home’ branche	4
2.2 Trends en ontwikkelingen	5
2.4 Wetgeving, afspraken en richtlijnen	8
2.5 Verpakkingen en producten voor eenmalig gebruik.....	10
2.6 Raakvlakken met andere branches	10
3. Blik op de toekomst: generieke ambities	12
3.1 R-ladder.....	12
3.2 Verschillende ‘end-of-life’ scenario’s.....	13
4. Doelen voor 2022	14
4.1 Realiseren van minder verpakkingsgewicht per verkoopeenheid	14
4.2 Verbeteren van de inzameling en recycling	16
4.3 Design for Recycling	16
4.4 Inzetten van verpakkingsmaterialen met een zo laag mogelijke milieu-impact.....	17
4.5 Bewustwording en communicatie naar consumenten om zwerfafval te voorkomen	18
4.6 Gewichtsreductie secundaire verpakkingen	19
4.7 Secundaire verpakkingen zijn volledig recyclebaar	19
4.8 Inzetten van materialen met lagere milieu-impact bij secundaire verpakkingen	19
5. Acties naar 2022	20
6. Monitoring	22
Bijlage: Primaire verpakkingen en producten voor eenmalig gebruik	23

Managementsamenvatting

Dit Brancheplan Duurzaam Verpakken beschrijft de ambities voor de ‘out-of-home’ sector voor het reduceren van de milieu-impact van verpakkingen bij de import, productie en de verkoop van eten en drinken voor de Nederlandse out-of-home markt. Het plan betreft de periode 2019 tot en met 2022 met een doorkijk naar 2025. Behalve voor standaard verpakkingen worden ook ambities gesteld op enkele out-of-home ‘verkooppuntverpakkingen’ en ‘producten voor eenmalig gebruik’.

Dit plan is een initiatief van ruim vijftien koplopers uit de ‘out-of-home’ branche. Met dit plan willen de koplopers uit deze branche tevens een praktische invulling geven aan de Raamovereenkomst Verpakkingen, de achterliggende Europese regelgeving en essentiële eisen en de Single-Use Plastics (SUP) directive. Het brancheplan biedt kansen om op brancheniveau stappen te zetten en het helpt de branche om helder te communiceren aan de buitenwereld over de reden van de gemaakte keuzes, de inzet en resultaten rondom het thema duurzaam verpakken.

Generieke ambitie:

De ‘out-of-home’ sector streeft naar een circulair systeem, waarin voedingsmiddelen en dranken buitenshuis en onderweg kunnen worden geconsumeerd op een verantwoorde manier. Dit betekent dat er geen onnodige verpakkingen worden gebruikt, verpakkingsmaterialen zoveel mogelijk herbruikbaar en/of recyclebaar zijn, en waar nodig een beter inzamelings- en recyclingsysteem wordt opgezet.

In de onderstaande tabel is een overzicht gegeven van de gestelde doelen. Deze zijn in hoofdstuk 4 meer in detail beschreven.

Doelen		2022	2025
Primaire (verkooppunt)verpakkingen en producten voor eenmalig gebruik			
1.	Rethink, Reduce & Re-use: Realiseren van minder verpakkingsgewicht per verkoopheenheid, bijvoorbeeld door preventie, de inzet herbruikbare verpakkingen of door gewichtsreductie.	-10%	-20%
2.	Recycle: Verbeteren van de inzameling en recycling van verpakkingen en producten voor eenmalig gebruik.	Uiterlijk 2022 is per bedrijf commitment afgegeven aan het meest effectieve ‘end-of-life’ systeem	
3.	Design for Recycling: Verpakkingen en producten voor eenmalig gebruik zijn recyclebaar, te vergisten en/of te composteren.	80%	95%
4.	Resource: Inzetten van materialen met een zo laag mogelijke milieu-impact.	zie specifieke doelen	
5.	Bewustwording en communicatie naar consumenten, om zwerfafval te voorkomen.	zie specifieke doelen	
Secundaire verpakkingen			
6.	Reduce: Gewichtsreductie secundaire verpakkingen	-10%	-20%
7.	Recycle: Secundaire verpakkingen zijn volledig recyclebaar	90%	100%
8.	Resource: Inzetten van materialen met lagere milieu-impact bij secundaire verpakkingen	zie specifieke doelen	

Voor de uitvoering van dit Brancheplan zijn in hoofdstuk 5 een aantal acties gepland. Voor de uitvoering zullen de deelnemende bedrijven zoveel mogelijk samenwerken. Waar mogelijk zal ook samenwerking met externe partijen en mogelijkheden voor financiering gezocht worden.

Voor de monitoring van de voortgang van het plan zullen de deelnemende bedrijven hun eigen systeem moeten opzetten. Door de verplichtingen vanuit de SUP directive, die per 3 juli 2021 wordt ingevoerd, is het raadzaam om in 2020 een nulmeting uit te voeren, die jaarlijks reproduceerbaar is.

De out-of-home sector wil komende jaren verschillende 'end of life' scenario's onderzoeken om te komen tot een optimaal circulair systeem. Voor verschillende bedrijven en gebruikssituaties kan dit tot verschillende circulaire oplossingen leiden.

Recycling middels bronscheiding

In dit scenario worden out-of-home 'verkooppuntverpakkingen' en 'producten voor eenmalig gebruik' apart ingezameld, bijvoorbeeld als PMD (Plastic, Metaal en Drinkverpakkingen) fractie, om te worden gerecycled. Dit is vergelijkbaar met het systeem dat al in gebruik is voor consumentenverpakkingen. Bedrijfsafval valt niet onder de afspraken van het Afvalfonds Verpakkingen, waardoor bedrijven geen vergoeding krijgen voor het apart inzamelen en recyclen van PMD afvalstromen.

Recycling middels nascheiding

In situaties waar bronscheiding niet haalbaar is, kan het interessanter zijn om out-of-home 'verkooppuntverpakkingen' en 'producten voor eenmalig gebruik' in het restafval in te zamelen en vervolgens via nascheiding te laten sorteren. Ook met dit systeem is al veel ervaring bij verschillende afvalverwerkers en Gemeenten.

Vergisten en/of composteren

Voor situaties waar 'verkooppuntverpakkingen' en 'producten voor eenmalig gebruik' veel organische verontreiniging bevatten, kan het interessant zijn om dit te vergisten en/of composteren. Dit betekent uiteraard wel dat de betreffende producten ook daadwerkelijk composteerbaar moeten zijn.

De keuze voor een van deze systemen zal per bedrijf en situatie bepaald worden, op basis van technische, logistieke en economische argumenten. Door samenwerking zal er wel gezocht worden naar schaalgrootte en standaardisatie om de gekozen scenario's ook efficiënt te kunnen opschalen.

1. Inleiding

Dit Brancheplan Duurzaam Verpakken beschrijft de ambities voor de 'out-of-home' sector voor het reduceren van de milieu-impact van verpakkingen bij de import, productie en de verkoop van eten en drinken voor de Nederlandse out-of-home markt. Het plan betreft de periode 2019 tot en met 2022 met een doorkijk naar 2025. Behalve voor standaard verpakkingen worden ook ambities gesteld op enkele out-of-home 'verkooppuntverpakkingen' en 'producten voor eenmalig gebruik'.

Met dit plan willen de koplopers uit deze branche tevens een praktische invulling geven aan de Raamovereenkomst Verpakkingen, de achterliggende Europese regelgeving en essentiële eisen en de Single-Use Plastics (SUP) directive. Het brancheplan biedt kansen om op brancheniveau stappen te zetten en het helpt de branche om helder te communiceren aan de buitenwereld over de reden van de gemaakte keuzes, de inzet en resultaten rondom het thema duurzaam verpakken.

Achtergrond

Om op brancheniveau verdere stappen te zetten bij de verduurzaming van verpakkingen, hebben 22 brancheorganisaties in samenwerking met het Kennisinstituut Duurzaam Verpakken een Brancheplan Duurzaam Verpakken 2019-2022 opgesteld. Voor de bedrijven zijn de brancheverduurzamingsplannen een belangrijke hefboom om op dit vlak zelf de handen aan het roer te houden. Een plan kan zodanig worden ingericht dat het een praktische invulling geeft aan de huidige Europese regelgeving en de essentiële eisen voor verpakkingen. Een brancheplan helpt bedrijven ook om helder en eenduidig te communiceren aan de buitenwereld over de inzet en resultaten van duurzaam te verpakken en de redenen van gemaakte keuzes.

Brancheplan Duurzaam Verpakken 'Out-of-Home' branche

Dit plan is een initiatief van vijftien koplopers uit de 'out-of-home' branche. Deze groep bedrijven bestaat uit: *Domino's, Landal Greenparks, McDonald's, Shell Nederland Verkoopmaatschappij, Coffeecompany, HEMA, La Place, FEBO, Albert Heijn-to-go, FFC (Délifrance/Kwalitaria), HMSHost, Vermaat Groep, Albron, de Efteling, Total Nederland, Fletcher Hotels, Walibi Holland en Burgers' Zoo.*

Ondanks dat er voor deze bedrijven geen gemeenschappelijke brancheorganisatie blijkt te zijn is de branchevereniging 'Koninklijke Horeca Nederland' (KHN), waar slechts een klein deel van deze bedrijven lid van is, bereid gebleken om de ontwikkeling van dit plan te faciliteren. Dit plan is tot stand gekomen in samenwerking met deze bedrijven, het KIDV en adviesbureau Partners for Innovation.

Dit plan is zodanig van opzet dat niet-deelnemende bedrijven uit de out-of-home branche zich achteraf, na vaststelling en beoordeling van het plan door het College van Onafhankelijke Experts van het KIDV, alsnog kunnen committeren. Dit zal dan door het KIDV publiek gemaakt worden.

Koplopers uit de 'out-of-home' branche hebben dit plan opgesteld om een gezamenlijke ambitie te formuleren met een aanpak om deze doelen te halen en uit te rollen. De doelen in dit plan sluiten waar mogelijk aan bij de doelstellingen die in het Plastic Pact zijn opgenomen. Maar er zijn ook belangrijke verschillen. De ambities in het Plastic Pact gaan over alle kunststof afvalstromen (niet alleen verpakkingen), terwijl dit brancheplan gaat over specifieke 'verkooppunt verpakkingen' en 'producten voor eenmalig gebruik' van diverse soorten materialen, dus ook papier en karton, glas, blik, etc.

Daarnaast geeft dit specifieke brancheplan ook invulling aan de wijze waarop de branche invulling zal gaan geven aan de Single-Use Plastics (SUP) directive, ofwel de EU-Richtlijn betreffende de vermindering van de effecten van bepaalde kunststofproducten op het milieu.

2. Beschrijving van de branche

2.1 De 'out-of-home' branche

De 'out-of-home' branche is een branche die voedselconsumptie voor buitenshuis verzorgd. Hierbij moet je denken cafetaria, lunchrooms, retail, attractieparken, kiosken, benzinstations en vakantieparken.

Er is geen specifieke branchevereniging voor de 'out-of-home' branche. Om toch een brancheplan duurzaam verpakken op te kunnen zetten is KHN bereid gevonden om de ontwikkeling van dit plan te faciliteren. Ondanks dat maar een klein deel van de koplopers uit dit brancheplan lid zijn van KHN.

KHN is de branchevereniging voor de horeca. KHN vertegenwoordigt ongeveer 20.000 horecaondernemers met ruim een kwart miljoen medewerkers. Dit varieert van het café om de hoek tot een sterrenrestaurant tot een hotel tot een cafetaria. Een zeer gevarieerd gezelschap.

Duurzaamheid waarvan duurzaam verpakken een onderdeel is, is een belangrijk onderwerp voor KHN. Zeker met Single Use Plastics Directive die over twee jaar in gaat, zijn leden op zoek naar duurzame alternatieven. Wat zijn duurzame alternatieven die ook betaalbaar en functioneel zijn? Belangrijk is dat we de milieudruk die voortkomt uit het gebruik van verpakkingen proberen terug te dringen.

Waarom een brancheplan duurzaam verpakken voor de 'out-of-home' branche?

Koplopers in de 'out-of-home' branche willen hun verantwoordelijkheid nemen, en de milieudruk voortkomend uit het gebruik van verpakkingen en andere artikelen voor eenmalig gebruik, terugdringen. Dit willen zij doen door waar mogelijk minder materiaal te gebruiken, (zwerf)afval beter in te zamelen, en recycling te bevorderen. Gasten, stakeholders en overheden vragen hier ook steeds vaker om. Zo worden in de in mei 2019 aangenomen 'EU-Richtlijn betreffende de vermindering van de effecten van bepaalde kunststofproducten op het milieu,' ofwel de Single-Use Plastics (SUP) directive, diverse maatregelen getroffen tot het uitbannen, reduceren en aanpassen van plastic artikelen die in de 'out-of-home' sector veel gebruikt worden.

Hoewel elk bedrijf individuele ambities en beleid moet ontwikkelen, stellen de koplopers vast dat zij veel gelijkaardige uitdagingen tegenkomen, waarbij onderlinge afstemming en samenwerking wenselijk is. Een brancheverduurzamingsplan biedt hiervoor een kader.

Er is sprake van veel kleine items (disposables en verpakkingen), die niet eenvoudig ingezameld en gesorteerd kunnen worden. De ingezamelde materialen zijn vaak vervuild en hierdoor lastig recyclebaar. Daarnaast heeft deze branche te maken met een hoog risico op zwerfafval. Ook hebben de bedrijven de afdanking van het afval vaak niet zelf in de hand. Maatschappelijke kritiek omtrent het gebruik van plastic resulteert in de opkomst van alternatieve materialen waarvoor nog niet altijd een recycling infrastructuur bestaat. De huidige convenience economie met behorende attitude van altijd overal kunnen eten en drinken is bij consumenten nog moeilijk te rijmen met een circulair model. Kortom 'out-of-home' is een branche waar grote uitdagingen liggen.

2.2 Trends en ontwikkelingen

Er zijn diverse trends en bewegingen zichtbaar die invloed hebben op de huidige situatie omtrent 'out-of-home' verpakkingen.

Convenience economie

Een stijgende welvaart die gepaard gaat met een stijgende wens om altijd en overal te kunnen consumeren, resulteert in een zogenaamde 'convenience economie'. Dit merk je ook in 'out-of-home' branche en deze behoefte aan gemak leidt tot meer verpakkingen.

1955 in Life Magazine – plastic fantastic

2019 Instagram - het afvalprobleem

Zwerfafval en 'Plastic Soup'

De wegwerpcultuur is ontstaan in de jaren 50 in de VS en heeft een gigantische hoeveelheid afval in het milieu doen belanden. Met name zwerfafval gemaakt van plastic springt in het oog doordat het niet biologisch afbreekbaar is en omdat het uiteindelijk ook in de voedselketen terecht kan komen, doordat het door dier (en mens) per ongeluk geconsumeerd wordt.

Plastic Soup

Reactie van de maatschappij

Bezorgde burgers zijn zich, ook in Nederland, gaan verzetten tegen deze schadelijke hoeveelheden zwerfafval in het milieu en richten zich daarbij ook op de producenten en importeurs van verpakte producten. Deze maatschappelijke beweging is vooral gericht tegen het gebruik van (eenmalig) plastic.

Reactie van het bedrijfsleven

Het bedrijfsleven reageert door publieke ambities te stellen omtrent de ontwikkeling van nieuwe materialen, de recycling van materialen, het zoeken naar alternatieven voor producten voor eenmalig gebruik en met oproepen aan consumenten om zwerfafval te voorkomen. Ook worden in collectief verband ambities geformuleerd en opgepakt, zoals bijvoorbeeld het 'Plastic Pact' en dit Brancheplan Duurzaam Verpakken voor out-of-home producten.

Reactie van overheden

Vanuit de EU komen de 'Strategy for Plastics' en de 'Single-Use Plastics' richtlijnen voort. Hierover meer in paragraaf 2.4.

Trends en ontwikkelingen met betrekking tot verpakkingen en producten voor eenmalig gebruik

Op het gebied van verpakken en de afzet van (verkooppunt)verpakkingen en producten voor eenmalig gebruik (disposables / single-use) is in grove lijnen een verschuiving zichtbaar naar:

- De opkomst van alternatieve materialen in plaats van plastic, zoals papier, karton en andere bio-based en/of bio-degradable materialen (zoals: hout, bamboe, PLA en suikerriet).
- Meer aandacht voor de inzameling en recycling van (verkooppunt)verpakkingen en producten voor eenmalig gebruik.
- Meer hergebruik van (verkooppunt)verpakkingen en producten

De milieu-impact van deze trends is niet altijd eenduidig vast te stellen en is afhankelijk van de factoren waarnaar gekeken wordt. Zo kan de verschuiving van plastic naar papier en andere natuurvezel gebaseerde materialen leiden tot een hogere CO₂-uitstoot, maar leidt daarnaast ook tot minder plastic lekkage in het milieu. In de productieprocessen van vezel gebaseerde verpakkingsmaterialen worden ook vaak chemicaliën gebruikt of additieven toegevoegd. De impact hiervan, indien dit materiaal in het milieu terecht komt, is nog onbekend. Er komen meer en meer producten en verpakkingen op de markt waarvoor (nog) geen inzamel- en recyclingsysteem bestaat in Nederland. Bijvoorbeeld houten roerstaafjes en bamboe borden. Ook de overgang naar herbruikbare verpakkingen resulteert niet altijd in milieuwinst. Zolang nog niet alle relevante zaken zijn uitgezocht en doorgerekend, is het van belang dat bedrijven wel een verduurzamingsrichting inzetten en goed communiceren aan belanghebbenden waarom deze richting is gekozen. De implementatietrajecten die voortkomen uit dit verduurzamingsplan kunnen hiertoe bijdragen.

Groeiende markt voor convenience en 'out-of-home'

De vraag naar convenience en 'out-of-home' producten groeit. De uitdaging ligt in het duurzaam en circulair inrichten van deze stijgende consumptie.

2.4 Wetgeving, afspraken en richtlijnen

Raamovereenkomst Verpakkingen

De Raamovereenkomst Verpakkingen 2013-2022 is in 2012 gesloten tussen het Nederlandse verpakkende bedrijfsleven, ministerie I&M en het Nederlandse Vereniging van Gemeenten. De raamovereenkomst bevat afspraken over een groot aantal aspecten van het verpakkingendossier.

Eén van deze afspraken is de wettelijke verplichting voor bedrijven die verpakte producten op de markt brengen om te zorgen voor het inzamelen en recyclen van deze verpakkingen: de producentenverantwoordelijkheid. De Stichting Afvalfonds Verpakkingen heeft deze verantwoordelijkheid van deze bedrijven op zich genomen.

Iedere producent/importeur die meer dan 50.000 kg verpakkingen op de Nederlandse markt brengt moet jaarlijks een Afvalbeheersbijdrage betalen. Hiermee worden de kosten voor de inzameling en recycling van verpakkingen vergoed voor gemeenten. Voor het bedrijfsleven betekent dit een investering van zo'n €200 miljoen per jaar in de recycling van verpakkingen. Ieder najaar publiceert het Afvalfonds Verpakkingen een nieuw publieksrapport met de recyclingcijfers van het afgesloten jaar. Voor meer informatie: <http://www.afvalfondsverpakkingen.nl/>

De 'out-of-home' sector betaalt de afvalbeheersbijdrage voor logistieke-, bedrijfsmatige- en consumentenverpakkingen aan het Afvalfonds Verpakkingen. Onder de consumentenverpakkingen vallen ook sommige (verkooppunt)verpakkingen zoals bordjes, doosjes en bekers. Disposables zoals rietjes en bestek, worden niet gezien als consumentenverpakking en hoeven niet aangegeven te worden.

Plastic Pact

Staatssecretaris Van Veldhoven (ministerie van Infrastructuur en Waterstaat) heeft met meer dan 70 bedrijven en milieuorganisaties de deal gesloten 20 procent minder plastic te gebruiken, meer plastic opnieuw te gebruiken en al het nieuwe plastic voor 100 procent recyclebaar te laten zijn. Dit heeft betrekking op de volledige plasticstroom, niet alleen verpakkingen. Het Plastic Pact is niet een verplichting, maar een vrijwillige commitment aan het verduurzamen van het gebruik van kunststof. Enkele van de koplopers van dit plan hebben ook het plastic pact ondertekend: McDonald's, Hema, LaPlace (Jumbo) en Albert Heijn.

De deelnemers aan het Plastic Pact committeren zich aan de volgende vier doelstellingen voor 2025:

1. Plastic producten en verpakkingen zijn gemaakt van 100% recyclebaar plastic;
2. In 2025 gebruiken we 20% minder plastic dan in 2017;
3. Minimaal 70% van alle eenmalige plastic producten en verpakkingen die in Nederland in de prullenbak belandt, wordt gerecycled zonder verlies van kwaliteit;
4. Alle eenmalig te gebruiken plastic spullen die op de markt komen, zullen moeten bestaan uit minimaal 35% plastic dat gerecycled is.

Single-Use Plastics Directive (EU-Richtlijn betreffende de vermindering van de effecten van bepaalde kunststofproducten op het milieu)

In mei 2018 heeft de Europese Commissie als onderdeel van de 'European Strategy for Plastics in a Circular Economy' een voorstel voor een richtlijn opgesteld met strengere regels voor kunststof wegwerpplastics (single-use plastics). Het voorstel bevat verschillende maatregelen om de hoeveelheid kunststofafval in oceanen en zeeën terug te dringen. Dit houdt onder meer in dat er vanaf 2021 een verbod komt op kunststof wegwerpproducten zoals bestek, rietjes, ballonnenstokjes en roerstaafjes. Het gebruik van wegwerpproducten waarvoor vooralsnog geen alternatief is, moet in 2025 door de lidstaten aanzienlijk worden verminderd. Ook moeten lidstaten het gebruik van producten voor meermalig gebruik, hergebruik en recycling aanmoedigen. Het voorstel en de daarin opgenomen maatregelen moet bedrijven aanzetten om duurzame alternatieven voor single-use plastic producten en verpakkingen te ontwikkelen.

De producten die onder deze regels vallen, zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor meer dan 70 procent van al het zwerfvuil in zeeën en oceanen (bron: Single-Use Plastic proposal). Het betreft verloren vistuig en de volgende single-use kunststof producten en verpakkingen:

1. Drinkverpakkingen (inclusief doppen en deksels)
2. Filters van sigaretten
3. Wattenstaafjes
4. Zakjes en wikkels
5. Hygiëneproducten (vochtige doekjes en maandverband)
6. Lichtgewicht draagtassen
7. Bestek, borden, roerstaafjes en rietjes
8. Bekers voor dranken (inclusief deksels)
9. Ballonnen en ballonnestokjes
10. Houders voor voedingsmiddelen

Maatregelen

De voorgestelde maatregelen kunnen als volgt worden samengevat:

- **Vermindering van verbruik:** De lidstaten moeten een aanzienlijke vermindering van de consumptie van single-use kunststof producten realiseren. Bijvoorbeeld door op verkooppunten alternatieven voor deze producten aan te bieden, of ze niet gratis aan de consument mee te geven.
Van toepassing op: Bekers voor dranken; Houders voor voedingsmiddelen
- **Marktbeperking:** Per juli 2021 geldt een verbod op kunststof wattenstaafjes, rietjes en roerstaafjes, ballonstokjes, borden en bestek voor eenmalig gebruik.
- **Doelstellingen voor gescheiden inzameling:** De lidstaten treffen maatregelen die nodig zijn om ervoor te zorgen dat tegen 2025 70% en tegen 2030 90% van de drankflessen gescheiden wordt ingezameld, bijvoorbeeld met statiegeldregelingen of een uitbreiding van de producentenverantwoordelijkheid.
- **Productontwerp:** Verpakkingen (flessen) met doppen en deksels mogen alleen op de markt worden gebracht als de doppen/deksels na opening aan de verpakking bevestigd blijven. Dit geldt vanaf 2024. Daarnaast wordt een minimum eis gesteld aan het aandeel gerecycled content voor PET flessen: 25% recycled content in 2025, en 30% recycled content in 2030.
- **Uitgebreide producentenverantwoordelijkheid:** De kosten van inzameling en verwerking van afval van wegwerpplastics komen vanaf 2023/2024 (volledig) voor rekening van de producenten. Momenteel is het nog onduidelijk hoe deze producentenverantwoordelijkheid zal worden georganiseerd en hoe hoog de betreffende kosten zullen zijn.
Van toepassing op: Bekers; Vochtige doekjes; Houders voor voedingsmiddelen; Drinkverpakkingen; Tabaksfilters; Wikkels en zakjes; Ballonnen; Lichtgewicht plastic tassen
- **Markeringsvoorschriften en bewustmaking:** Bepaalde single-use plastics krijgen een opvallende, duidelijk leesbare en onuitwisbare markering om consumenten duidelijk te maken dat de verpakking kunststoffen bevat, hoe/waar zij de verpakking na gebruik moeten weggooien en met informatie over de negatieve effecten van ongepaste afvalverwijdering op het milieu.
Van toepassing op: Bekers; Vochtige doekjes; Houders voor voedingsmiddelen; Drinkverpakkingen; Tabaksfilters; Wikkels en zakjes; Ballonnen; Maandverband en tampon(applicator)s

2.5 Verpakkingen en producten voor eenmalig gebruik

Verpakkingen kunnen worden omschreven als tijdelijke omhullingen van producten. Dit plan heeft betrekking op:

- **Primaire verpakking:** De verpakkingen die in de winkel staan en voor de consument bedoeld zijn. Primaire verpakkingen zitten direct om een product en kunnen niet verwijderd worden zonder het product te veranderen. Voorbeelden van primaire verpakkingen zijn kunststof folie, trays en zakken, flessen, etc.
- **Verkooppuntverpakking en producten voor eenmalig gebruik:** Verpakkingen die op het verkooppunt worden afgevuld ten behoeve van gebruik door de consument (bekers, doosjes, bakjes), en producten voor eenmalig gebruik die de consument gebruikt voor de consumptie van het product (rietjes, servetjes, bestek, etc).
- **Secundaire verpakking:** Verpakkingen die een aantal verpakte producten bevatten en gebruikt worden voor distributie en display in winkels. Een secundaire verpakking kan worden verwijderd zonder het product te beschadigen. Voorbeelden zijn kratten, trays en dozen waarin meerdere producten worden gebundeld en getransporteerd.

De functie van een verpakking bepaalt de vorm ervan en welk materiaal wordt toegepast. Vaak worden verschillende functies gecombineerd in één verpakking, waaronder:

- Bescherming, voedselveiligheid en houdbaarheid van producten;
- Voorkomen van (voedsel) verspilling;
- Transporteerbaar maken van producten;
- Delen van productinformatie
- Marketing (onderscheidend vermogen)

In de bijlage worden de geïnventariseerde primaire (verkooppunt)verpakkingen en producten voor eenmalig gebruik beschreven. Per verpakking of product wordt het beschikbare end of life scenario en relevant beleid beschreven. Het betreft hier zaken als bekers, deksels, rietjes en roerstaafjes, bestek, voedsel- en drankcontainers, wikkels en zakjes en draagtasjes.

2.6 Raakvlakken met andere branches

Raakvlakken met andere producenten en importeurs van verpakte goederen

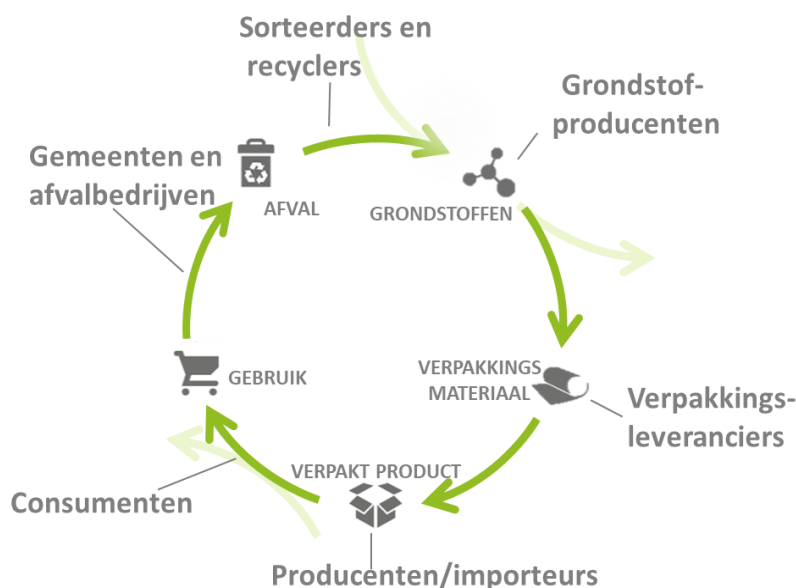
Het brancheplan duurzaam verpakken voor de 'out-of-home' eten- en drinkenbranche heeft raakvlakken met het brancheplan van de supermarkten (CBL-plan) daar waar het productverpakkingcombinaties betreft die veelal buitenshuis geconsumeerd worden, zoals snacks, snoep en softdrinks. De ambities die in beide plannen zijn gesteld trekken hierin één lijn. Enkele deelnemende bedrijven die bijdragen aan dit brancheplan vallen vanuit hun holdingstructuur dan ook onder beide brancheplannen.

Van de ruim vijftien deelnemende bedrijven, hebben vier het 'Plastic Pact' ondertekend. De doelen in dit plan (m.b.t. kunststof verpakkingen en/of single-use plastics) zijn in lijn met de ambities in het 'Plastic Pact'.

Raakvlakken met materiaalproducenten en afvalverwerkers

Het brancheplan duurzaam verpakken voor de 'out-of-home' eten- en drinkenbranche heeft ambities m.b.t. de inzet van hernieuwbare en/of secundaire grondstoffen. Hiervoor is goede samenwerking met de verpakkingproducenten en grondstoffen leveranciers een vereiste.

Daarnaast heeft het brancheplan ambities met betrekking tot recyclebaarheid en daadwerkelijke recycling van 'out-of-home' verpakkingen en single-use products. Hiervoor is goede samenwerking met de afvalverwerkers (sorteerders en recyclers) een vereiste.

Samenwerking in ketenverband (Bron: KIDV Kennisinstituut Duurzaam Verpakken)

Raakvlakken met zwerfafvalbeleid- en initiatieven

Het ministerie Infrastructuur en Waterstaat heeft in 2018 de volgende doelstelling geformuleerd: In 2020 is de hoeveelheid plastic flesjes in het zwerfafval met 70-90% verminderd. Als er in het najaar van 2020 blijkt dat de afgesproken doelstelling niet is behaald, wordt er per januari 2021 statiegeld op flesjes tot 1 liter ingevoerd.

KHN stimuleert haar leden de '25-meter regel' (Artikel 2.13 van het Activiteitenbesluit) actief toe te passen. Deze luidt: "Degene die de inrichting drijft verwijdt zo vaak als nodig etenswaren, verpakkingen, sport- of spelmateriaal, of andere materialen die uit de inrichting afkomstig zijn of voor de inrichting zijn bestemd binnen een straal van 25 meter van de inrichting".

Voorbeeld: McDonald's voert continue verbeteringen door om haar verpakkingsmateriaal te verminderen en te verduurzamen en om de recycling van afval te maximaliseren. Daarnaast doen onze restaurants er iedere dag alles aan om zwerfafval te voorkomen: onze medewerkers ruimen meermaals per dag op in de ruime omgeving rondom de restaurants, we plaatsen slimme afvalbakken op de juiste plekken en spreken onze gasten aan op het weggooien van hun afval. Ook werkt McDonald's al jaren nauw samen met Nederland Schoon en gemeenten om zwerfafval te beperken.

3. Blik op de toekomst: generieke ambities

De 'out-of-home' sector streeft naar een circulair systeem, waarin voedingsmiddelen en dranken buitenshuis en onderweg kunnen worden geconsumeerd op een verantwoorde manier. Dit betekent dat er geen onnodige verpakkingen worden gebruikt, verpakkingsmaterialen zoveel mogelijk herbruikbaar en/of recyclebaar zijn, en waar nodig een beter inzamelings- en recyclingsysteem wordt opgezet.

3.1 R-ladder

De R-ladder laat de 'rangorde' zien om te bepalen hoe je het beheer van afvalstoffen het beste in kan richten. Het voorkomen van afval en het hergebruiken van verpakkingen is beter dan recyclen. In de toekomstplannen van de out-of-home sector in Nederland staan de volgende vijf verduurzamingsthema's centraal:

Rethink:

Overweeg of verpakkingen wel nodig zijn en herontwerp producten en verpakkingen om de milieudruk te verlagen.

Reduce:

Voorkom verspilling van materialen en maak effectiever gebruik van grondstoffen.

Resource:

Kies voor materialen met een lagere milieu-impact (zoals: FSC/PEFC gecertificeerd papier en karton en recycled plastic)

Reuse:

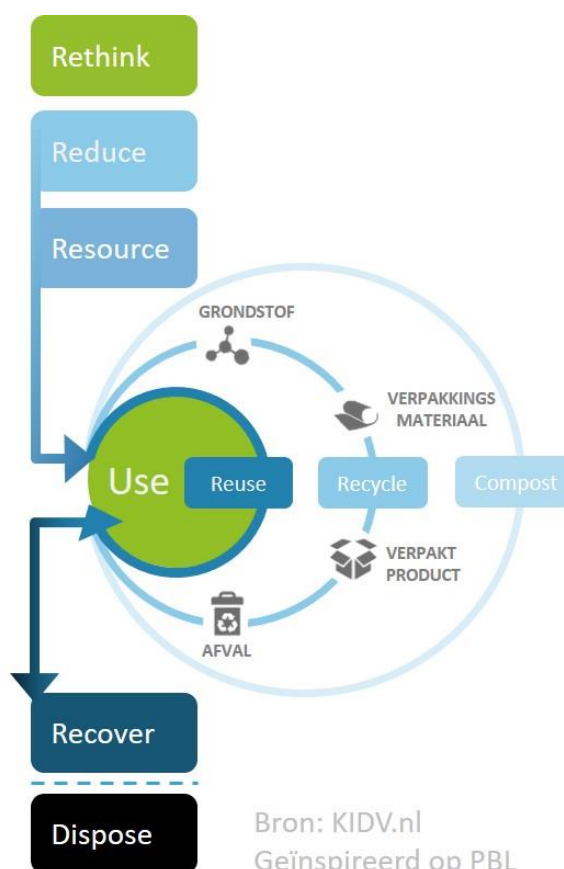
Onderzoek de mogelijkheden voor het hergebruiken van verpakkingen.

Recycle:

Kies uitsluitend voor het gebruik van verpakkingen die geschikt zijn voor recycling met bestaande systemen.

Recover:

Zorg voor het terugwinnen van grondstoffen; als alle bovenstaande stappen niet slagen, kunnen de mogelijkheden omtrent vergisten, composteren en verbranding met energiewinning een laatste optie zijn.

3.2 Verschillende 'end-of-life' scenario's

De out-of-home sector wil komende jaren verschillende 'end of life' scenario's onderzoeken om te komen tot een optimaal circulair systeem. Voor verschillende bedrijven en gebruikssituaties kan dit tot verschillende circulaire oplossingen leiden.

Recycling middels bronscheiding

In dit scenario worden out-of-home 'verkooppuntverpakkingen' en 'producten voor eenmalig gebruik' apart ingezameld, bijvoorbeeld als PMD (Plastic, Metaal en Drinkverpakkingen) fractie, om te worden gerecycled. Dit is vergelijkbaar met het systeem dat al in gebruik is voor consumentenverpakkingen. Bedrijfsafval valt niet onder de afspraken van het Afvalfonds Verpakkingen, waardoor bedrijven geen vergoeding krijgen voor het apart inzamelen en recyclen van PMD afvalstromen.

Recycling middels nascheiding

In situaties waar bronscheiding niet haalbaar is, kan het interessanter zijn om out-of-home 'verkooppuntverpakkingen' en 'producten voor eenmalig gebruik' in het restafval in te zamelen en vervolgens via nascheiding te laten sorteren. Ook met dit systeem is al veel ervaring bij verschillende afvalverwerkers en Gemeenten.

Vergisten en/of composteren

Voor situaties waar 'verkooppuntverpakkingen' en 'producten voor eenmalig gebruik' veel organische verontreiniging bevatten, kan het interessant zijn om dit te vergisten en/of composteren. Dit betekent uiteraard wel dat de betreffende producten ook daadwerkelijk composteerbaar moeten zijn.

De keuze voor een van deze systemen zal per bedrijf en situatie bepaald worden, op basis van technische, logistieke en economische argumenten. Door samenwerking zal er gezocht worden naar schaalgrootte en standaardisatie om de gekozen scenario's ook efficiënt te kunnen opschalen (zie actielijn 5 en 6). Dit geldt bijvoorbeeld ook voor het inzamelen en recyclen van koffiebekers.

4. Doelen voor 2022

De ambitie uit hoofdstuk 3 wordt in dit hoofdstuk vertaald naar concrete doelen.

De 'out-of-home' branche heeft veel overlap met de supermarkt sector (CBL-plan). Dit plan sluit daarom grotendeels aan op de doelen die in deze branche zijn gesteld.

In de onderstaande tabel vindt u een overzicht van de gestelde doelen. In de volgende paragrafen worden deze doelen nader toegelicht en de benodigde acties worden in hoofdstuk 5 beschreven.

Doelen		2022	2025
Primaire (verkooppunt)verpakkingen en producten voor eenmalig gebruik			
1.	Rethink, Reduce & Re-use: Realiseren van minder verpakkingsgewicht per verkoopenheid, bijvoorbeeld door preventie, de inzet herbruikbare verpakkingen of door gewichtsreductie.	-10%	-20%
2.	Recycle: Verbeteren van de inzameling en recycling van verpakkingen en producten voor eenmalig gebruik.	Uiterlijk 2022 is per bedrijf commitment afgegeven aan het meest effectieve 'end-of-life' systeem	
3.	Design for Recycling: Verpakkingen en producten voor eenmalig gebruik zijn recyclebaar, te vergisten en/of te composteren.	80%	95%
4.	Resource: Inzetten van materialen met een zo laag mogelijke milieu-impact.	zie specifieke doelen	
5.	Bewustwording en communicatie naar consumenten, om zwerfafval te voorkomen.	zie specifieke doelen	
Secundaire verpakkingen			
6.	Reduce: Gewichtsreductie secundaire verpakkingen	-10%	-20%
7.	Recycle: Secundaire verpakkingen zijn volledig recyclebaar	90%	100%
8.	Resource: Inzetten van materialen met lagere milieu-impact bij secundaire verpakkingen	zie specifieke doelen	

4.1 Realiseren van minder verpakkingsgewicht per verkoopenheid

De sector streeft naar het reduceren van de hoeveelheid verpakkingen, bijvoorbeeld door preventie, de inzet herbruikbare verpakkingen of door gewichtsreductie:

- 10% minder verpakkingsgewicht per verkoopenheid in 2022 (ten opzichte van 2019)
- 20% minder verpakkingsgewicht per verkoopenheid in 2025 (ten opzichte van 2019)

De doelstelling heeft betrekking op het verminderen van alle verpakkingen en single-use producten in de 'out-of-home' branche, gemaakt van zowel kunststof, papier als andere materialen. Het Plastic Pact is gericht op 20% vermindering van kunststoffen, waaronder niet-verpakkingen, hetgeen naar verwachting in veel gevallen zal leiden tot de keuze voor een alternatief materiaal. Dit plan wil de branche stimuleren het gebruik van alle verpakkingen en single-use producten terug te dringen, niet beperkt tot de kunststoffen.

Rethink

Er liggen uitdagingen om het gebruik van verpakkingen op systeemniveau te heroverwegen door opnieuw te kijken naar de functies van product/verpakkingscombinaties, met als doel het gebruik van verpakkingen terug te brengen. Zo kan men heroverwegen of een verpakking vereist is: In de 'out-of-home' branche worden producten vaak direct na aanschaf geconsumeerd, zoals verse broodjes en koekjes, het gebruik van

een verpakking kan hier mogelijk worden heroverwogen. Zwerfafvalgevoeligheid is hierbij een belangrijke factor.

Reduce

De hoeveelheid verpakkingen kan worden teruggedrongen door efficiënter te verpakken, minder verpakkingsmateriaal te gebruiken en door nieuwe technologische ontwikkelingen die het mogelijk maken om verpakkingen met dunnere kunststof folies, karton, of lichtere glasverpakkingen te maken. Gewichtsreductie mag niet ten koste gaan van de recyclebaarheid van de verpakking.

Re-use

Reduceren van het aantal verpakkingen en single-use producten door het inzetten van herbruikbare verpakkingen en producten. Mogelijke kansen voor de out-of-home branche zijn:

- Hergebruik binnen bedrijf: Diverse to-go producten worden in of nabij de retail/horeca locatie geconsumeerd, in dit scenario is het mogelijk om herbruikbare bekers, borden, bakjes en bestek in te zetten, die na gebruik direct teruggenomen en afgewassen worden.
- Hergebruik door consument: Het vervangen van eenmalige 'units' (zoals koffiebekers) door herbruikbare alternatieven met gebruik van één van de volgende twee scenario's:
 1. Refill on-the-go: Gebruikers vullen hun herbruikbare unit (verpakking) buitenshuis af met eten of drinken bij een 'on-the-go' bedrijf.
 2. Return on-the-go: Gebruikers retourneren de herbruikbare unit (verpakking) bij een 'drop-off' punt bij een 'on-the-go' bedrijf.

Een belangrijk aspect om bovenstaande zaken te realiseren is het draagvlak onder consumenten om hergebruik van producten en out-of-home verpakkingen daadwerkelijk te doen. In dit onderwerp zal blijken dat het aanpakken van verpakkingen en andere producten niet alleen een technische uitdaging is, maar raakt aan de inrichting van onze huidige convenience economie. Wat zal de consument bewegen naar 'out-of-home' consumptie met een lagere milieu impact? Dit zal onderzocht gaan worden met een aantal pilot projecten (zie acties hoofdstuk 5).

Voorbeeld

RECUP – Poolstelsel voor herbruikbare koffiebekers

Een concept waarbij herbruikbare koffiebekers worden aangeboden aan Duitse cafés en koffietentjes. Gebruikers kunnen kiezen voor de herbruikbare beker tegen statiegeld, deze beker kunnen ze inleveren bij één van de 2500 aangesloten partijen, waarna ze het statiegeld terug krijgen. Zij maken de beker schoon en hergebruiken ze voor nieuwe klanten. Doordat de bekers geen retailermerk bevatten zijn ze geschikt voor een poolstelsel en hergebruik door verschillende partijen. Op dit moment voert RECUP tests uit met partners zoals McDonald's en Deutsche Bahn.

Voorbeeld

Starbucks – Betalen voor disposables

In London deden 35 Starbucks filialen mee met een pilot van drie maanden waarbij klanten 5p extra moesten betalen voor single-use bekers, in combinatie met 25p korting voor klanten die hun eigen herbruikbare beker meenamen. Tijdens de pilot steeg het gebruik van herbruikbare bekers van 2,2% naar 5,8%.
(bron: Reuse, EMF, 2019)

4.2 Verbeteren van de inzameling en recycling

In 2022 is per bedrijf commitment afgegeven aan het meest effectieve 'end-of-life' systeem

Een deel van het verpakkingsmateriaal en producten voor eenmalig gebruik, dat in de out-of-home sector wordt uitgegeven, wordt in of rondom verkooppunten afgedankt. Om recycling te faciliteren en zwerfafval te voorkomen is goede inzameling van dit bedrijfsafval cruciaal.

De deelnemende bedrijven komen overeen:

- Gezamenlijk met elkaar en met kennisinstellingen, inzamelaars en recyclingbedrijven te onderzoeken hoe bron- en/of nascheiding het beste kunnen worden ingericht om recyclingresultaten te verbeteren.
- Gezamenlijk een inzamel- en recyclingaanpak te ontwikkelen om specifieke lastig te recyclen items, zoals koffiebekers, papier met coating, laminaten en kleine items, in te zamelen en te recyclen.
- Allen individueel beleid te ontwikkelen teneinde zwerfafval rondom verkooppunten tegen te gaan, daarbij gezamenlijk te onderzoeken welke additionele maatregelen genomen kunnen worden, en hoe bedrijven kunnen bijdragen aan betere en meer consistente monitoring van zwerfafval.

Bedrijven kunnen hun eigen end-of-life scenario kiezen. Gelijktijdig zullen er collectieven ontstaan om door schaalvergroting een betere efficiency van de business case te kunnen realiseren.

4.3 Design for Recycling

De sector streeft naar het recyclebaar maken van toegepaste (verkooppunt)verpakkingen en producten voor eenmalig gebruik:

- 80% van de primaire (verkooppunt)verpakkingen en producten voor eenmalig gebruik zijn recyclebaar, te vergisten en/of te composteren in 2022
- 95% van de primaire (verkooppunt)verpakkingen en producten voor eenmalig gebruik zijn recyclebaar, te vergisten en/of te composteren in 2025

Verpakkingen en producten voor eenmalig gebruik zijn zodanig ontworpen dat de materialen kunnen worden teruggewonnen in de bestaande recyclingprocessen. Op dit moment zijn glas, blik, papier en karton al goed te recyclen, evenals PET en andere kunststof mono-materialen. De 'out-of-home' bedrijven zullen focussen op de inzet van goed recyclebare mono-materialen. Er wordt gezocht naar alternatieven voor slecht recyclebare stromen, zoals vensterzakken van papier en kunststof, zwarte trays en bakjes, PS (polystyreen) bakjes en stickers/labels op bakjes/folie die recycling lastig maken. De grootste uitdagingen liggen in het ontwerp van de verschillende kunststofverpakkingen, verpakkingen waarin verschillende materialen worden gecombineerd zoals papier met kunststof coating en laminaten, en verpakkingen en eenmalige producten die vervuild zijn met vocht en/of voedselresten.

Voor verpakkingen of producten die vanwege het kleine formaat of de hoge vervuilingsgraad lastig uit te sorteren en recyclen zijn, wil de sector in samenwerking met het KIDV onderzoeken of vergisting of compostering een lagere netto milieu impact oplevert dan verbranding voor energieopwekking.

De sector wil samenwerken met inzamelaars recyclers en producenten voor de verwerking van momenteel moeilijk recyclebare stromen, zoals koffiebekers. Wanneer de sector en ketenpartijen de handen ineenslaan en deze stromen bundelt, kan een significant volume worden gerealiseerd. Er moet worden verkend of dit een goede verwerking kan bevorderen, zodat momenteel niet recyclebare stromen wél te recyclen, composteren of vergisten zijn.

4.4 Inzetten van verpakkingsmaterialen met een zo laag mogelijke milieu-impact

De sector streeft naar het inzetten van materialen met een lage milieu-impact, waarbij de volledige levenscyclus van de product/verpakkingscombinatie wordt meegewogen.

De sector streeft naar het inzetten van materialen met een zo laag mogelijke milieu-impact. Per verpakking of product moet zorgvuldig worden afgewogen welk materiaal resulteert in een lage milieudruk, met in acht neming van de gehele levenscyclus van de verpakking of het product. Indien nodig zal hiervoor een LCA (levenscyclus analyse) worden uitgevoerd in samenwerking met de leverancier.

De deelnemende bedrijven willen, samen met het KIDV, kaders ontwikkelen voor een juiste afweging tussen materialen, daarbij rekening houdend met functionele eisen, zoals: hygiëne, kwaliteit, gemak en milieu-impact.

Papier en karton

Bij het gebruik van papier en karton in verpakkingen streeft de sector naar gebruik van papiervezels van een duurzame oorsprong:

- In 2022 is minimaal 90% van het papier/karton gemaakt uit gerecyclede papiervezels en/of FSC/PEFC gecertificeerd van duurzame oorsprong.
- In 2025 is 100% van het papier/karton gemaakt uit gerecyclede papiervezels en/of FSC/PEFC gecertificeerd van duurzame oorsprong.

Papier en karton wordt veel toegepast in de sector, onder andere in pizzadozen, koffiebekers en frietbakjes. Tevens is de verwachting dat het gebruik van papier en karton toe zal nemen als vervangend materiaal voor kunststof verpakkingen, gezien de huidige maatschappijkritiek op kunststof. Het toepassing van papier en karton als vervanger van kunststof, moet de sector in alle gevallen zorgvuldig afwegen, aangezien het niet altijd resulteert in een lagere milieu-impact van de verpakking (o.a. in productie en door transport).

Wanneer papier/karton wordt toegepast is het van belang dat deze van duurzame oorsprong is. Bij voorkeur worden gerecyclede vezels gebruikt, wanneer er wordt gekozen voor virgin vezels, bijvoorbeeld vanwege hygiëne-redenen, dan moeten deze gecertificeerd zijn.

FSC/PEFC certificering

Gecertificeerd karton kan afkomstig zijn uit zowel duurzaam beheerde bossen, gerecycled materiaal of een combinatie van beide. De belangrijkste certificeringssystemen zijn FSC (Forest Stewardship Council) en PEFC (Programme for the Endorsement of Forest Certification). Deze certificaten garanderen dat materialen zijn vervaardigd uit verantwoorde bron. Gerecycled materiaal is ook een verantwoorde bron.

Kunststof

Waar mogelijk maakt de sector voor gebruik van gerecycled kunststof, mits dit technisch haalbaar en leverbaar is en het geen risico's oplevert voor de voedselveiligheid:

- De 'out-of-home' branche sluit zich aan bij de doelen en ambities van de toeleverende branches, zoals FWS en FNLI.
- De 'out-of-home' branche zal haar leveranciers uitdagen om een zo hoog mogelijk percentage recycled kunststof toe te passen.

In de sector wordt kunststof toegepast in verpakkingen zoals drankflesjes (PET), saladebakjes (PET), en zakjes (PP/PE). PET-verpakkingen zijn op dit moment als enige geschikt voor het toepassen van gerecycled kunststof, aangezien er 'foodgrade' rPET leverbaar is. Foodgrade rPP/rPE is momenteel nog niet beschikbaar, waardoor toepassing voor het verpakken van voedingsmiddelen niet toegestaan is. De deelnemende bedrijven roepen de overheid, kunststof- en recyclingindustrie op, om in lijn met de

afspraken in het Plastic Pact, te onderzoeken hoe het gebruik van gerecycled food grade PET, PP en PE in voedselverpakkingen mogelijk gemaakt kan worden. In het Plastic Pact wordt gecommiteerd aan het inzetten van 35% recycleaat voor plastic producten en verpakkingen. Het doel in dit plan is lager, omdat dit voor voedselverpakkingen nog niet altijd haalbaar is, wegens de regelgeving t.a.v. voedselveiligheid.

Naast het toepassen van recycled content kan er ook duurzaam geproduceerde biobased kunststoffen worden gebruikt om het gebruik van primair fossiele plastics te verminderen. Waar mogelijk zal het gebruik van biobased kunststoffen, zoals: bioPE, bioPP, bioPET worden overwogen. Deze materialen zijn gemaakt van biologische grondstoffen, maar wel gewoon recyclebaar via de gangbare kunststof recycling systemen.

Overige hernieuwbare/natuurlijke materialen

In de markt is een duidelijke trend zichtbaar naar het gebruik van hernieuwbare/natuurlijke materialen ter vervanging van verkooppuntverpakkingen en disposables. Ondanks de hernieuwbare oorsprong hebben deze materialen mogelijk een hogere milieu-impact door de productie, transport, en hoger gewicht. Ook zijn deze natuurlijke materialen, zoals hout en biologisch afbreekbare kunststoffen, vaak moeilijk te recyclen, vergisten of te composteren in het huidige afvalverwerkingssysteem. Hierdoor belanden ze alsnog in de afvalverbranding. Voor het inzetten van natuurlijke materialen is daarom een milieu-analyse (LCA) gewenst en moet er een duidelijke oplossing zijn voor het end-of-life scenario.

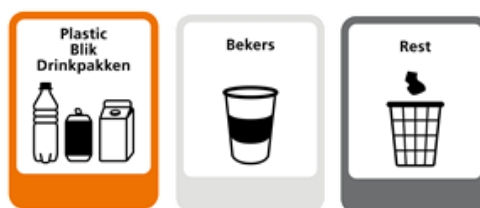
4.5 Bewustwording en communicatie naar consumenten om zwerfafval te voorkomen

De sector streeft ernaar consumenten te informeren over juiste afdanking van de verpakkingen, en hen te informeren over de effecten van zwerfvuil op het milieu:

- Afhankelijk van het gekozen 'end-of-life' systeem zullen bedrijven hun klanten duidelijk informeren over de gewenste afdanking van verpakkingen en producten voor eenmalig gebruik (In lijn met SUP-directive).

Informatie over de gewenste afdanking kan worden aangebracht op verpakkingen en producten voor eenmalig gebruik. Volgens de SUP-directive moeten een aantal producten vanaf juli 2021 aan bovenstaande eisen voldoen. Relevante SUP's voor deze sector zijn PET-flessen, kunststof bekers (inclusief deksel), kunststof voedselcontainers, wikkels en zakjes. Zie KIDV weggooiwijzer (www.kidv.nl).

Daarnaast zal de 'out-of-home' branche ook op inzamelmiddelen een standaard logo weergeven, om zo juiste inzameling en recycling te stimuleren. Een voorbeeld van een aantal standaard logo's voor afvalscheiding zijn hieronder weergegeven. Deze worden al veel gebruikt in Nederland en zorgen voor een betere herkenbaarheid door de consument. (zie: <https://vangbuitenshuis.nl/afvalscheiding/>)

VANG Buitenshuis – logo's voor afvalscheiding

Daarnaast zal de 'out-of-home' sector gezamenlijk, eventueel in samenwerking met kennisinstellingen en consumentenorganisaties, consumentencommunicatie opstellen over inzameling en recycling. De bedrijven willen hier 'in-store' over communiceren naar klanten en waar nodig ook 'above the line' aandacht aan schenken, bijvoorbeeld middels advertenties. Op deze wijze hopen ze juiste inzameling en recycling te stimuleren en zwerfafval te voorkomen.

4.6 Gewichtsreductie secundaire verpakkingen

De sector streeft naar de volgende reducties in secundaire verpakkingen (dozen, trays en folies e.d.):

- 10% minder verpakkingsgewicht per transporteenheid in 2022 (ten opzichte van 2019)
- 20% minder verpakkingsgewicht per transporteenheid in 2025 (ten opzichte van 2019)

De reductie in verpakkingsgewicht kan bereikt worden middels preventie van onnodige verpakkingen, gebruik van minder verpakkingsmateriaal en door in te zetten op herbruikbare verpakkingen. Onderzoek naar een poolsysteem, zoals de CBL-fusten, kan hier richting in geven.

4.7 Secundaire verpakkingen zijn volledig recyclebaar

De sector streeft naar het recyclebaar maken van alle gebruikte secundaire verpakkingen volgens de KIDV recyclecheck:

- 90% van de secundaire verpakkingen zijn recyclebaar in 2022
- 100% van de secundaire verpakkingen zijn recyclebaar in 2025

Secundaire verpakkingen, zoals golfkarton dozen en kunststof palletfolie, zijn over het algemeen simpeler wat betreft materiaalsamenstelling dan consumentenverpakkingen. Op dit moment wordt bij alle bedrijven karton en kunststof folie apart gehouden en ingezameld voor recycling. Bij de invulling van deze doelstelling moet bijvoorbeeld worden gedacht aan het vinden van een nieuwe manier van etikettering, die de recycling van palletfolie niet verstoort. Er wordt uitsluitend gebruik gemaakt van transparante folie.

Voor de definitie van recyclebaarheid wordt gebruik gemaakt van de KIDV recyclecheck (nog in ontwikkeling) en waar nodig zal feedback worden gevraagd aan recyclingbedrijven.

4.8 Inzetten van materialen met lagere milieu-impact bij secundaire verpakkingen

De sector streeft naar het inzetten van materialen met lagere milieu-impact:

- Bij het gebruik van papier en karton in verpakkingen streeft de sector naar gebruik van papiervezels van een duurzame oorsprong: In 2022 is minimaal 90% van het papier/karton gemaakt uit gerecyclede papiervezels en/of FSC/PEFC gecertificeerd. In 2025 is 100% van het papier/karton gemaakt uit gerecyclede papiervezels en/of FSC/PEFC gecertificeerd.
- Waar mogelijk maakt de sector voor secundaire kunststofverpakkingen gebruik van gerecycled kunststof, mits dit technisch haalbaar en leverbaar is.

Golfkarton wordt veel toegepast in de sector voor de transportdozen. Wanneer papier/karton wordt toegepast is het van belang dat deze van duurzame oorsprong is. Bij voorkeur worden gerecyclede vezels gebruikt, wanneer er wordt gekozen voor virgin vezels, bijvoorbeeld vanwege hygiëne-redenen, dan moeten deze gecertificeerd zijn.

In de sector wordt kunststof toegepast in krimpfolie, rekwikkelfolie en palletfolie. Waar mogelijk en beschikbaar zal gerecycled kunststof worden ingezet voor deze folies.

5. Acties naar 2022

Voor de uitvoering van dit Brancheplan zijn de volgende acties gepland. Voor de uitvoering zullen de deelnemende bedrijven zoveel mogelijk samenwerken. Waar mogelijk zal ook samenwerking met externe partijen en mogelijkheden voor financiering gezocht worden.

1. Implementatie bijeenkomst (november 2019)

Na de eindbeoordeling van dit Brancheplan Duurzaam Verpakken door het College van Onafhankelijke Experts van het KIDV zal de KHN i.s.m. Partners for Innovation en het KIDV een implementatie bijeenkomst organiseren. In deze bijeenkomst met de deelnemende bedrijven zullen de collectieve trajecten (zie hieronder) worden vastgesteld en afspraken worden gemaakt.

2. Ontwikkelen en distribueren samenvatting Brancheplan met infographic (december 2019)

Op basis van de inhoud van het Brancheplan Duurzaam Verpakken zal er een korte samenvatting van het plan en de doelen worden gemaakt en gedistribueerd onder de kleinere (MKB) lid-bedrijven in de horeca en snack business.

3. Onderzoek en pilots met herbruikbare verpakkingen (2020)

Onderzoek en test-pilots naar de mogelijkheden voor herbruikbare verpakkingen en producten. Een belangrijk aspect in deze onderzoeken en pilots is het draagvlak onder consumenten om hergebruik van producten en out-of-home verpakkingen daadwerkelijk te doen. In dit onderwerp zal blijken dat het aanpakken van verpakkingen en andere producten niet alleen een technische uitdaging is, maar raakt aan de inrichting van onze huidige convenience economie. Wat zal de consument bewegen naar out-of-home consumptie met een lagere milieu impact? Secundaire verpakkingen bieden ook mogelijkheden voor het inzetten van herbruikbare verpakkingssystemen, die nader onderzocht zullen worden.

4. Milieu-analyse van veel gebruikte verpakkingen, producten en alternatieven (2020)

De deelnemende bedrijven willen, samen met het KIDV, kaders ontwikkelen voor een juiste afweging tussen materialen, daarbij rekening houdend met functionele eisen, zoals: hygiëne, kwaliteit, gemak en milieu-impact. Voor het inzetten van alternatieve materialen is ook een milieu-analyse (LCA) gewenst en moet er een duidelijke oplossing zijn voor het end-of-life scenario.

5. Een collectief onderzoek (inclusief pilot) omtrent de nascheiding van afvalstromen (2020-2021)

Door inzet van een collectieve aanpak is de kans op een business case groter. Onderzocht zal worden welke mate van scheiding en verwaarding van materialen mogelijk is en in hoeverre deze weer als grondstof bij de out-of-home bedrijven kunnen worden ingezet. Dit geldt van zowel eigen bedrijfsafval als het ingenomen consumenten afval op de eigen locaties. Ketenpartijen zoals sorteerders, recyclers en technologiebedrijven zullen betrokken worden.

6. Een onderzoek (inclusief pilot) naar een collectief systeem voor het inzamelen en recyclen van specifieke out-of-home verpakkingen bij bedrijven

Gezamenlijk een inzamel- en recyclingaanpak te ontwikkelen om specifieke lastig te recyclen items, zoals koffiebekers, coated papier of kleine items, in te zamelen en te recyclen. Ook dit traject in samenwerking met ketenpartijen zoals sorteerders, recyclers en technologiebedrijven.

Ad 5 & 6: Enkele bedrijven uit het Out-of-Home collectief dat dit plan heeft opgesteld, zijn betrokken bij een reeds lopend traject. Hierin wordt onderzocht in welke mate uit papieren koffie- en theebekers nieuwe producten geproduceerd kunnen worden. Gewerkt wordt met bekers teruggewonnen uit zowel nascheiding als apart ingezamelde bekers. Op basis van de uitkomsten van deze (relatief kleine) batch testen zullen meerdere Out of Home bedrijven uitgenodigd worden om deel te nemen aan de opschaling hiervan.

7. Aanpak zwerfafval

De aanpak van zwerfafval kan alleen met alle betrokken partijen succesvol worden opgepakt.

Hiervoor wordt samengewerkt met onder meer Nederland Schoon, RWS en Gemeenten. Vanuit de 'out-of-home' sector worden een aantal acties genomen of geïntensiveerd, waaronder:

- Minder verpakkingen en producten voor eenmalig gebruik uitgeven;
- Communicatie: mensen aanzetten om afval netjes af te daken;
- Delen van succesvolle aanpak en inzichten tussen de deelnemers, en hierbij ook kijken naar andere brancheplannen;
- Actief hanteren van de 25 meter regel, waarbij de omgeving van retailpunten regelmatig wordt opgeruimd. Deze regel bestaat al maar wordt niet door iedereen even goed nageleefd; KHN stimuleert haar leden de '25-meter regel' (Artikel 2.13 van het Activiteitenbesluit) actief toe te passen
- Trajecten via Nederland Schoon: aanhaken bij andere initiatieven van Nederland Schoon en het aansporen van andere bedrijven om meer te doen aan zwerfafval.

Doelen		Acties
Primaire (verkoop)verpakkingen en producten voor eenmalig gebruik		
1.	Rethink, Reduce & Re-use: Realiseren van minder verpakkingsgewicht per verkoopeenheid, bijvoorbeeld door preventie, de inzet herbruikbare verpakkingen of door gewichtsreductie.	<ul style="list-style-type: none"> • Actie 3: Onderzoek en pilots met herbruikbare verpakkingen (2020)
2.	Recycle: Verbeteren van de inzameling en recycling van verpakkingen en producten voor eenmalig gebruik.	<ul style="list-style-type: none"> • Actie 5: Een collectief onderzoek (inclusief pilot) omtrent de nascheiding van afvalstromen (2020-2021) • Actie 6: Een onderzoek (inclusief pilot) naar een collectief systeem voor het inzamelen en recyclen van specifieke out-of-home verpakkingen bij bedrijven
3.	Design for Recycling: Verpakkingen en producten voor eenmalig gebruik zijn recyclebaar, te vergisten en/of te composteren.	<ul style="list-style-type: none"> • Resultaten van pilots (actielijn 5 en 6) terugkoppelen aan inkopers en leveranciers.
4.	Resource: Inzetten van materialen met een zo laag mogelijke milieu-impact.	<ul style="list-style-type: none"> • Actie 4: Milieu-analyse van veel gebruikte verpakkingen, producten en alternatieven (2020)
5.	Bewustwording en communicatie naar consumenten, om zwerfafval te voorkomen.	<ul style="list-style-type: none"> • Actie 7: Aanpak zwerfafval • Actie 2: Ontwikkelen en distribueren samenvatting van het Brancheplan met infographic (december 2019)
Secundaire verpakkingen		
6.	Reduce: Gewichtsreductie secundaire verpakkingen	<ul style="list-style-type: none"> • Actie 3: Onderzoek en pilots met herbruikbare verpakkingen (2020)
7.	Recycle: Secundaire verpakkingen zijn volledig recyclebaar	<ul style="list-style-type: none"> • Individueel: Uitfaseren niet recyclebare transportverpakkingen
8.	Resource: Inzetten van materialen met lagere milieu-impact bij secundaire verpakkingen	<ul style="list-style-type: none"> • Actie 4: Milieu-analyse van veel gebruikte verpakkingen, producten en alternatieven (2020)

In het derde kwartaal van 2020 zal een evaluatie georganiseerd worden om vervolgacties uit te zetten n.a.v. de resultaten van de zeven bovenstaande acties.

6. Monitoring

Voor de monitoring van de uitvoering van het plan zullen de deelnemende bedrijven hun eigen systeem moeten opzetten. Door de verplichtingen vanuit de SUP directive, die per 3 juli 2021 wordt ingevoerd, is het raadzaam om in 2020 een nulmeting uit te voeren, die jaarlijks reproduceerbaar is.

Aanpak monitoring		2022	2025
Primaire (verkooppunt)verpakkingen en producten voor eenmalig gebruik			
1.	Realiseren van minder verpakkingsgewicht per verkoopenheid. ➤ <i>Nulmeting wordt uitgevoerd bij bedrijven (begin 2020) en jaarlijks herhaald (met doelstellingen voor 2022 en 2025).</i>	-10%	-20%
2.	Deelnemers verbeteren de inzameling van verpakkingsafval, om recycling te verbeteren en om zwerfafval te voorkomen. ➤ <i>Commitment aan inzamelingsysteem en invoering van EPR systeem (uiterlijk eind 2022)</i>	In 2022 is commitment is per bedrijf afgegeven aan het meest effectieve systeem	
3.	(Verkooppunt)verpakkingen en producten voor eenmalig gebruik zijn volledig recyclebaar, te vergisten of te composteren. ➤ <i>Evaluatie volgens de KIDV Recyclecheck</i>	80%	95%
4.	Inzetten van verpakkingsmaterialen met een lage milieu-impact ➤ <i>Certificering (FSC/PEFC of recycled content)</i>	zie specifieke doelen	
5.	Bewustwording en communicatie naar consumenten		
Secundaire verpakkingen			
6.	Gewichtsreductie secundaire verpakkingen ➤ <i>Nulmeting wordt uitgevoerd bij bedrijven (begin 2020) en herhaald in 2022 en 2025.</i>	-10%	-20%
7.	Secundaire verpakkingen zijn volledig recyclebaar ➤ <i>Evaluatie volgens de KIDV Recyclecheck</i>	90%	100%
8.	Inzetten van materialen met lagere milieu-impact bij secundaire verpakkingen ➤ <i>Certificering (FSC/PEFC of recycled content)</i>	zie specifieke doelen	

Bijlage: Primaire verpakkingen en producten voor eenmalig gebruik

In deze bijlage is een overzicht opgenomen van veel gebruikte verpakkingen en producten in de horeca en out-of-home markt. Per product is een inschatting gemaakt van de huidige 'end-of-life' situatie, beleid en mogelijke alternatieven. Dit is een momentopname en gebaseerd op de kennis en ervaring van de auteurs van dit brancheplan.

Bekers en deksels

		
Papieren bekers met (PE of PLA) coating voor koffie en dranken	Kunststof beker (+ deksel)	Kunststof deksels voor bekers
<u>Inschatting end of life:</u> Geen economische recyclingstroom beschikbaar; Veelal geen gesorteerde inzameling	<u>Inschatting end of life:</u> Goed recyclebaar; Inzameling d.m.v. bron- of nascheiding	<u>Inschatting end of life:</u> Deksels van PS of PLA zijn technisch recyclebaar maar worden niet gerecycled in Nederland
<u>Beleid:</u> Aanzienlijke vermindering gebruik (SUP directive); Uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (SUP directive); Minimaal 70% van afgedankte SUP wordt gerecycled zonder verlies van kwaliteit (Plastic Pact).	<u>Beleid:</u> Aanzienlijke vermindering gebruik (SUP directive); Uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (SUP directive); Minimaal 70% van afgedankte SUP wordt gerecycled zonder verlies van kwaliteit (Plastic Pact). Marktverbod EPS bekers (SUP Directive 3 juli 2021)	<u>Beleid:</u> Aanzienlijke vermindering gebruik (SUP directive); Uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (SUP directive); Minimaal 70% van afgedankte SUP wordt gerecycled zonder verlies van kwaliteit (Plastic Pact).
<u>Mogelijke oplossing</u> Diverse afvalinzamelaars bieden recyclingopties aan voor koffiebekers.	<u>Mogelijke oplossing</u> Apart inzamelen als PMD of sorteren d.m.v. nascheiding uit restafval	<u>Mogelijke oplossing</u> Overweeg om geen deksels te verstrekken, of alternatieve bekers met geïntegreerde drinktuit.

Rietjes & roerstaafjes

		
Kunststof rietjes en roerstaafjes	Papier	
<u>Inschatting end of life:</u> Technisch gezien recyclebaar, echter geen afvalstroom beschikbaar	<u>Inschatting end of life:</u> Moeilijk recyclebaar (indien voorzien van coating); Inzameling bij oud papier is dan niet mogelijk.	
<u>Beleid:</u> Marktverbod vanaf juli 2021 (SUP directive)	<u>Beleid:</u> Valt niet onder SUP, mits zonder plastic coating	
<u>Mogelijke oplossing</u> Verstrek geen kunststof rietjes en roerstaafjes meer en biedt alleen een alternatief als hier behoefte aan is. Bijvoorbeeld een beker met drinktuit of papieren rietje.	<u>Mogelijke oplossing</u> Gebruik papieren rietjes zonder kunststof coating.	

Bestek

		
Kunststof	Biodegradable kunststof	Hernieuwbare materialen
<u>Inschatting end of life:</u> Technisch gezien recyclebaar, echter geen afvalstroom beschikbaar	<u>Inschatting end of life:</u> Momenteel geen goede recycling mogelijk, niet verwerkbaar met GFT afval en werkt verstorend in de overige plastic afvalverwerking.	<u>Inschatting end of life:</u> Momenteel geen goede recycling mogelijk, slecht verwerkbaar met GFT afval
<u>Beleid:</u> Marktverbod vanaf juli 2021 (SUP directive)	<u>Beleid:</u> Marktverbod vanaf juli 2021 (SUP directive)	
<u>Mogelijke oplossing</u> Verstrek herbruikbare alternatieven, die ofwel worden afgewassen of door de consument hergebruikt kunnen worden.	<u>Mogelijke oplossing</u> Verstrek herbruikbare alternatieven, die ofwel worden afgewassen of door de consument hergebruikt kunnen worden.	<u>Mogelijke oplossing</u> Verstrek herbruikbare alternatieven, die ofwel worden afgewassen of door de consument hergebruikt kunnen worden.

Voedselcontainers

		
Kunststof of EPS containers	Papieren containers zoals frietbakjes, burgerdoosjes	Pizzadozen
<u>Inschatting end of life:</u> Kunststof containers goed recyclebaar; EPS containers moeilijk recyclebaar; Inzameling d.m.v. bron- of nascheiding	<u>Inschatting end of life:</u> Moeilijk recyclebaar i.v.m. voedselresten en mogelijke coatings; Inzameling bij oud papier niet mogelijk	<u>Inschatting end of life:</u> Moeilijk recyclebaar i.v.m. voedselresten en mogelijke coatings; Inzameling bij oud papier niet mogelijk
<u>Beleid:</u> Aanzienlijke vermindering gebruik (SUP directive); Uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (SUP directive); Minimaal 70% van afgedankte SUP wordt gerecycled zonder verlies van kwaliteit (Plastic Pact). Marktverbod EPS (SUP Directive 3 juli 2021)		
<u>Mogelijke oplossing</u> Verstrek herbruikbare alternatieven, die ofwel worden afgewassen of door de consument hergebruikt kunnen worden.	<u>Mogelijke oplossing</u> Papier zonder kunststof coating kan in een vergister en/of composteerinstallatie worden verwerkt.	

Drankcontainers

	
<p>PET flesjes <u>Inschatting end of life:</u> Goed recyclebaar</p>	<p>Blikjes <u>Inschatting end of life:</u> Goed recyclebaar; Eenvoudig te sorteren; Inzameling bij PMD of restafval</p>
<p><u>Beleid:</u> Gescheiden inzameling van PET flessen (tot 3L) verplicht, 77% in 2025, 90% in 2029 (SUP directive); Minimaal 25% gerecycled content in PET flessen in 2025, 30% in 2030 (SUP directive)</p>	
<p><u>Mogelijke oplossing</u> Zorg voor een sluitend inzamelsysteem, waarbij zwerfafval wordt voorkomen..</p>	<p><u>Mogelijke oplossing</u> Zorg voor een sluitend inzamelsysteem, waarbij zwerfafval wordt voorkomen..</p>

Wikkels en zakjes

			
<p>Kunststof</p>	<p>Laminaten</p>	<p>Samengestelde verpakkingen</p>	<p>Coated/vetvrij papier</p>
<p><u>Inschatting end of life:</u> Recyclebaar; Gerecycled product van lage kwaliteit (DKR350); Inzameling d.m.v. bron- of nascheiding</p>	<p><u>Inschatting end of life:</u> Niet recyclebaar</p>	<p><u>Inschatting end of life:</u> Niet recyclebaar doordat materialen niet te scheiden zijn;</p>	<p><u>Inschatting end of life:</u> Niet recyclebaar door coating; Inzameling bij oud papier niet mogelijk</p>
<p><u>Beleid:</u> Uitgebreide producenten-verantwoordelijkheid (SUP directive); Minimaal 70% van afgedankte SUP wordt gerecycled zonder verlies van kwaliteit (Plastic Pact).</p>	<p><u>Beleid:</u> Plastic producten en verpakkingen zijn gemaakt van 100 procent recyclebaar plastic (Plastic Pact)</p>		
<p><u>Mogelijke oplossing</u> Zorg voor een sluitend inzamelsysteem, waarbij zwerfafval wordt voorkomen.</p>	<p><u>Mogelijke oplossing</u> Kies voor recyclebare kunststof folie. Zorg voor een sluitend inzamelsysteem, waarbij zwerfafval wordt voorkomen.</p>	<p><u>Mogelijke oplossing</u> Kies voor mono-materiaal: recyclebare kunststof folie of papier. Zorg voor een sluitend inzamelsysteem, waarbij zwerfafval wordt voorkomen.</p>	<p><u>Mogelijke oplossing</u> Kies voor mono-materiaal: recyclebare papier. Zorg voor een sluitend inzamelsysteem, waarbij zwerfafval wordt voorkomen.</p>

Zakken

	
<p>Lichtgewicht kunststof tassen</p>	<p>Papieren tassen</p>
<p><u>Inschatting end of life:</u> Recyclebaar; Gerecycled product van lage kwaliteit (DKR350); Inzameling d.m.v. bron- of nascheiding</p>	<p><u>Inschatting end of life:</u> Goed recyclebaar; Inzameling bij oud papier</p>
<p><u>Beleid:</u> Uitgebreide producenten-verantwoordelijkheid (SUP directive)</p>	
<p><u>Mogelijke oplossing</u> Overweeg het stoppen met verstrekken van kunststof draagtassen. Kies voor mono-materiaal: recyclebare kunststof folie of papier. Zorg voor een sluitend inzamelsysteem, waarbij zwerfafval wordt voorkomen.</p>	<p><u>Mogelijke oplossing</u> Overweeg het stoppen met verstrekken van (gratis) papieren draagtassen. Zorg voor een sluitend inzamelsysteem, waarbij zwerfafval wordt voorkomen.</p>